

Diarienummer: 2020–1526

Klassificerings-ID: 1.2.3

Datum: 15 december 2020

Infrastrukturdepartementet

i.remissvar@regeringskansliet.se

Innovation genom information

SOU 2020:55

dnr I2020/02346

Myndigheten för digital förvaltning (DIGG), som har i uppdrag att samordna och stödja den förvaltningsgemensamma digitaliseringen i syfte att göra den offentliga förvaltningen mer effektiv och ändamålsenlig, lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

DIGG välkomnar utredningen och tillstyrker förslaget att etablera en ny lag för att genomföra öppna data-direktivet i svensk rätt. DIGG tycker att det är bra att den nya lagen ger ett tydligare rättsligt stöd, och därutöver uppmuntrar statliga myndigheter, kommuner, regioner samt offentliga företag, att proaktivt tillgängliggöra information för vidareutnyttjande. DIGG är vidare positiv till förslaget att myndigheten får utökade uppgifter för att främja lagens tillämpning samt ansvara för åtgärder för att främja ett vidareutnyttjande.

DIGG föreslår dock att lagens syfte utökas till att bli mer inkluderande och återspeglade av de skäl som direktivet anger. Vidare avstyrker DIGG avgränsningen i lagförslaget gällande att öppna data-lagen inte ska göras tillämplig för information som rör datorprogram. Vidare vill DIGG framhålla att långt fler datamängder är i praktiken värdefulla för samhället, än de som framgår av förteckningen över värdefulla datamängder i direktivet. Myndigheten anser därför att det behövs en beredskap hos regeringen för att över tid och med andra styrmedel utöver denna lag främja tillhandahållande och vidareutnyttjandet av värdefulla data i ett bredare perspektiv.

Generella synpunkter

DIGG vill påtala vikten av att offentliga organisationer, redan från det att data skapas, behöver ha en beredskap för att hantera, bevara och tillgängliggöra data. Data är en gemensam resurs. För att ta tillvara digitaliseringens möjligheter behövs en helhetssyn på informationshantering och en ökad proaktivitet. Det är en viktig del i princip nummer 13 i Svenskt ramverk för digital samverkan: Ha helhetssyn på informationshantering.

7.1 En ny lag om öppna data

DIGG instämmer i utredningens bedömning att en ny lag bör införas. DIGG tycker att det är bra att den nya lagen ger ett tydligare rättsligt stöd, och därutöver uppmuntrar statliga myndigheter, kommuner, regioner samt offentliga företag att proaktivt tillgängliggöra information för vidareutnyttjande. DIGG uppskattar att förslaget tar i beaktning att detta inte ska göras på sådant sätt att det inverkar negativt på Sveriges säkerhet eller informationssäkerhet i övrigt.

7.2 Lagens syfte

DIGG föreslår att syftet utökas till att omfatta fler skäl än innovation för att ytterligare förtydliga det uttalade målet med ett ”brett vidareutnyttjande” i direktivet (skäl 3). Därför föreslås följande markerade tillägg: [...] för att stödja utvecklingen av informationsmarknaden och stimulera innovation, **ny kunskap, ökad effektivitet och demokratisering**, genom att [...]”. Detta tillägg skulle fungera som ett signalvärde och skulle på ett mer inkluderande sätt återspegla de skäl som direktivet anger. Någon förändring i omfattning avses inte.

9.1.5 Särskilt värdefulla datamängder

DIGG vill särskilt framhålla att långt fler datamängder är i praktiken värdefulla för samhället än de som framgår av den förteckning över värdefulla datamängder i öppna data-direktivet artikel 14.1. För att data ska bli en bred och värdeskapande resurs för samhället och välfärden anser DIGG att det behövs en beredskap hos regeringen för att över tid och med andra styrmedel utöver denna lag främja tillhandahållande och vidareutnyttjandet av värdefulla data.

10.5.1 Datorprogram

DIGG avstyrker förslaget i 10.5.1, i lagförslaget 4 § punkt 1. DIGG föreslår att lagen bör omfatta information som även utgör datorprogram.

I praktiken skulle en sådan ändring möjliggöra för användaren att begära om vidareutnyttjande när informationen som utgör datorprogram gjorts tillgänglig genom ett utlämnade. Användare skulle då kunna begära att informationen ska tillhandahållas i befintliga format och språkversioner, när så är lämpligt i enlighet med annan lagstiftning. Användaren skulle vidare ha rätt att få ett skriftligt och motiverat beslut vid avslag. Villkor som sätts upp ska vara objektiva, proportionerliga och icke-diskriminerande, samt att lagen skulle begränsa möjligheterna för offentliga aktörer att sätta upp exklusiva avtal med till exempel vissa användare framför andra.

Vidare bedömer DIGG att denna ändring inte påverkar slutsatserna i utredningens konsekvensanalys, vare sig det gäller budgetära konsekvenser och med hänsyn till informationssäkerhet, dataskydd eller rikets säkerhet. Skälet till detta är bland annat att skyddet till följd av upphovsrätt redan är reglerat i upphovsrättslagen och därmed är omhändertaget i 3 kap. 4 § i författningsförslaget. Vidare är till exempel rättsliga skyddsåtgärder omhändertagna genom att lagens formatkrav inte ska tillämpas när det är olämpligt i annan författning. Lagen ska inte heller tillämpas om det är oförenligt med internationella avtal om skyddet av immateriella rättigheter.

10.5.5. Utbildnings- och forskningsinstitutioner

DIGG vill belysa att myndigheter som finansierar forskning (genom till exempel utlysningar) redan idag ofta har strategier för ökad öppenhet i den egna verksamheten. Det bör beaktas om ökade möjligheter till vidareutnyttjande av information rörande forskningsfinansiering kan leda till positiva samhällseffekter.

11.4.1 En övergripande princip om öppenhet

DIGG tillstyrker utredningens bedömning att principen om inbyggd öppenhet och öppenhet som standard kommer till uttryck i den nya lagen genom den bestämmelse om att information bör tillhandahållas i öppna format som föreslås i avsnitt 11.4.4. DIGG vill vidare uppmärksamma att principen om öppenhet som standard ingår i myndighetens fastställda "Principer för att tillgängliggöra information", som är framtagna för att stödja den offentliga förvaltningens arbete med att tillgängliggöra information för vidareutnyttjande.

11.4.7 Föreskrifter om teknisk reglering

DIGG instämmer i bedömningen att den närmare tekniska reglering som behövs för att precisera formatkraven i öppna data-direktivet bör regleras i förordning eller i myndighetsföreskrifter. Det svarar också mot behoven som myndigheterna ser i uppdragen att etablera ett nationellt ramverk för grunddata samt att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte.

18.2.7 Utökade uppgifter för Myndigheten för digital förvaltning

DIGG tycker att det är ett bra förslag att myndigheten får utökade uppgifter för att främja lagens tillämpning samt ansvara för åtgärder för att främja ett vidareutnyttjande. Vi vill särskilt påtala att den uppgivna anslagsförstärkningen är nödvändig för att DIGG ska kunna hantera den utökade uppgiften på ett ändamålsenligt sätt och över tid.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Anna Eriksson. I den slutliga handläggningen har också specialist Josefin Lassinantti, informationsarkitekt Mattias Ekhem, jurist Adam Panzer och chefsjurist Linn Kempe deltagit. Föredragande har varit strateg Kristine Ulander.



Anna Eriksson